

marketmonitor

Focus op landen en sectoren

Juni 2009

De vooruitzichten voor belangrijke landen en sectoren

Atradius brengt u maandelijks de vooruitzichten over een aantal belangrijke landen en sectoren. Onze risicoanalisten hebben een specialistische kijk op de wereldeconomie die we graag met u delen zodat u het beste uit uw kredietverzekering kunt halen.

En nog belangrijker; onze risicoanalisten kijken niet alleen naar het laatste nieuws, maar schatten met hun ervaring en expertise ook de toekomstige ontwikkelingen in. In elke Atradius Market Monitor leest u hun voorspellingen voor enkele belangrijke exportmarkten en sectoren.

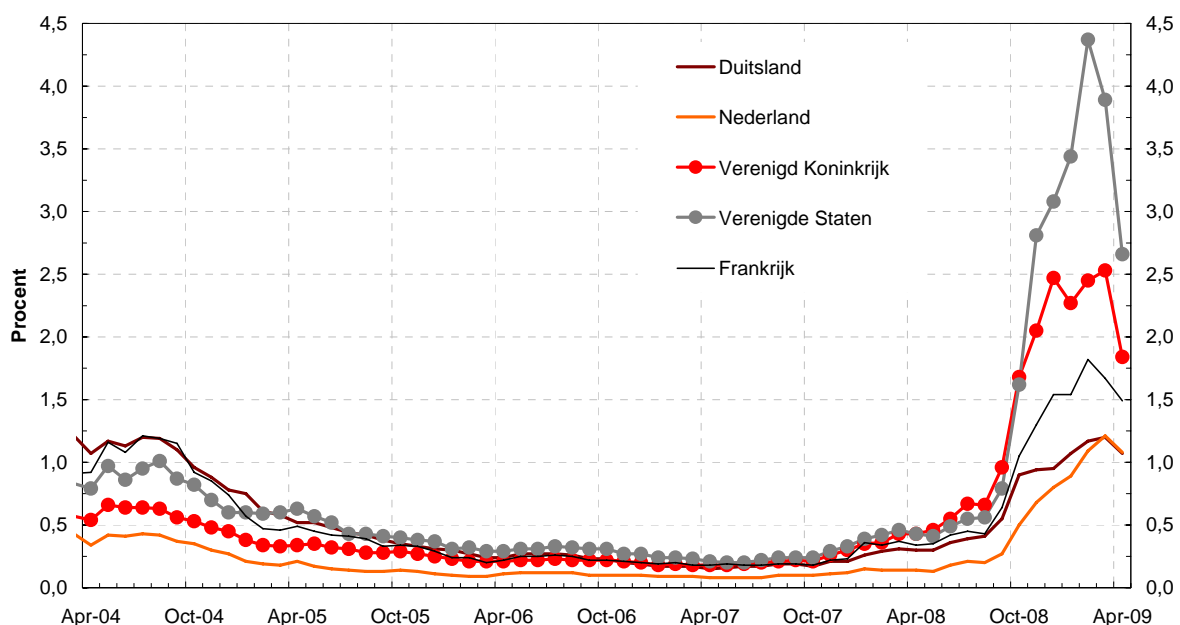
In dit nummer...

... de volgende landen:

- Frankrijk – met de schijnwerper op de sector van de huishoudapparaten en de zuivelindustrie
- Oostenrijk –met de schijnwerpers op de papier- en houtindustrie
- Italië
- Noorwegen
- Canada
- Nieuw-Zeeland
- Brazilië
- Japan

Verwachte wanbetalingen in West-Europa en de VS

Eén van de belangrijkste factoren voor ondernemers is de insolventietrend op hun markten. De EDF grafiek die u in elke uitgave van Market Monitor aantreft, is gebaseerd op beursgenoteerde ondernemingen uit de desbetreffende markten en op de kansen op wanbetaling in de diverse sectoren in het volgende jaar. In deze context wordt wanbetaling gedefinieerd als het niet nakomen van een geplande betaling of het in gang zetten van een faillissementsprocedure. De kans op wanbetalingen wordt berekend op basis van drie parameters: de marktwaarde van de middelen van de onderneming, haar volatiliteit en haar huidige kapitaalstructuur. De kans dat één onderneming op honderd slecht zal betalen wordt weergegeven als 1%.

Bron: KMV Credit Monitor en Atradius Economic Research

De verslechtering van het mondiale economische klimaat heeft zich vertaald in een toename van het aantal faillissementen en sinds medio 2007 zien we een stijging van de verwachte wanbetalingsfrequentie (VWF) (zie grafiek hierboven).

In april 2009 daalde het mediaanniveau van de VWF in bijna alle grote westerse economieën ten opzichte van maart, al blijven de cijfers aan de hoge kant. In de VS en het VK zien we een opvallende daling na de piek in februari 2009. Meer bescheiden dalingen tegenover de voorgaande maand zijn er voor Frankrijk, Duitsland en Nederland.

Deze algemene matiging is te verklaren door het feit dat de meeste nationale aandelenindices sinds begin maart zijn opgeveerd: het algemene koersniveau is in de meeste markten gestegen en de volatiliteit is afgenomen. Deze ontwikkeling is in principe positief, maar het blijft te bekijken of dit een korte opleving dan wel het begin van een duurzame verbetering is.

Het huidige ondernemersklimaat

In het laatste kwartaal van 2008 kromp het Franse bbp met 1,2%. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan een enorme daling van de autoproduktie (-28%), een gigantische voorraadafbouw in de industrie en een terugval van de export (in de eerste helft van 2009 met naar schatting meer dan 3,5%). De verwerkende industrie ging in maart 2009 verder achteruit met meer dan 17% j-o-j. De bbp-groei is in het eerste kwartaal van 2009 naar verwachting met 1,5% afgenomen.

In 2008 steeg het aantal bedrijfsfaillissementen met 10% tot 54.000, maar dit jaar is de toestand nog erger. Uit cijfers van het Franse Institut National de la Statistique et des Études Économiques (te vergelijken met het Centraal Bureau voor de Statistiek) en Altares blijkt dat in het eerste kwartaal van 2009 15.000 bedrijven door de rechter failliet werden verklaard – een stijging van 21% ten opzichte van het vierde kwartaal van 2008 – en dat vooral de bouwsector (+27%), de woningsector (+22%), de verwerkende industrie exclusief de landbouwsector en voedingsindustrie (+44%) en de transportsector (+45%) werden getroffen. In bepaalde sectoren, zoals de kunststofsector, was de trend nog dramatischer (+183%).

Maar er valt ook positief nieuws te melden, want na een verdere verslechtering van het ondernemingsklimaat in de eerste drie maanden van het jaar bleek uit de gegevens van april enige stabilisatie. Ander goed nieuws is dat de consumptie in het eerste kwartaal van 2009 met 2,2% steeg.

Vooruitzichten voor Frankrijk

Ondanks deze matige positieve trends zijn de algemene vooruitzichten voor de rest van het jaar somber. Verwacht wordt dat het Franse bbp in 2009 met 2,0% (consensusprognoses) tot 3,0% (IMF) zal krimpen. De daling zou echter in het eerste kwartaal van het jaar uitgebodemd zijn. Er bestaat nog altijd grote onzekerheid over het verwachte niveau van de consumentenbestedingen als gevolg van de stijgende werkloosheid.

Bijna alle sectoren zijn getroffen door de malaise, maar vooral de autosector en metaalindustrie, de sector woninginrichting, de sector elektrische componenten, de papierindustrie, de chemische industrie, de rubberindustrie en de kunststofsector hebben harde klappen gekregen. Elk van deze sectoren kent nog steeds een negatieve trend. De algemene prognose voor de bouw- en constructieactiviteiten blijft somber, en de omvang van de orderportefeuilles neemt gestaag af. In voorgaande jaren waren de orderportefeuilles nog voor 6,9 maanden gevuld, maar ondertussen zijn dat nog slechts 5,4 maanden. Verwacht wordt dat de Franse industrie de komende maanden doorgaat met het afbouwen van voorraden. In april 2009 stabiliseerde de index die de orderontvangst meet, maar toch staat hij nog steeds op zijn laagste niveau sinds 1992. Tenzij er een fundamentele ommekeer komt in de wereldwijde vraag, zal het ondernemingsklimaat niet verbeteren vóór eind 2009.

In deze context ziet het er naar uit dat de stijgende trend van het aantal faillissementen, dat in het derde kwartaal van 2008 werd ingezet, zich in 2009 zal doorzetten al zal de scherpste stijging wel achter de rug zijn. Het is moeilijk om voorspellingen te doen over het aantal faillissementen in 2009, maar een totale toename van 20% is niet ondenkbaar. Bijna alle sectoren zullen getroffen worden, al is er een aantal positieve uitzonderingen, zoals de farmaceutische sector, de landbouwsector en de voedingsindustrie.

Sector van de huishoudapparaten

Wat is de weerslag van de wereldwijde economische crisis op de verkoop van huishoudapparaten?

De verkoop van huishoudapparaten is direct getroffen door de economische crisis. In de huidige context stellen consumenten prioriteiten om hun koopkracht te beschermen en hun financiële flexibiliteit te verzekeren door meer te sparen. Deze trend heeft gevolgen voor zowel de prijs als het volume van de verkochte goederen.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In 2008 steeg het aantal faillissementen in de detailhandel met 7% j-o-j, en in het eerste kwartaal van 2009 werd een stijging van 18,7% genoteerd. We zien dat de situatie sinds de tweede helft van 2008 abrupt verslechterd is. Dit is voornamelijk te verklaren door de daling van de omzet en marges en door de problemen bij de financiering van werkkapitaalbehoeften.

Waarop moeten toeleveranciers in het bijzonder letten?

Bedrijven moeten nauwlettend de verkooptrend en bruto marges in de gaten houden. Het is eveneens belangrijk om de werkkapitaalcyclus goed te begrijpen om verzekerd te zijn dat de voorraadpositie aansluit op de verkooptrend.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de sector van de huishoudapparaten?

De druk op de omzet en marges zal blijven toenemen bij zowel groothandelaren als distributeurs. Ze zijn hoe langer hoe minder in staat om hun financiële flexibiliteit te verzekeren nu banken de kredietvoorwaarden hebben aangescherpt en de kredietverleners over minder capaciteit beschikken. We verwachten dat het aantal faillissementen in deze sector voor de rest van het jaar hoog blijft.

Zuivelindustrie

Wat is de weerslag van de wereldwijde economische crisis op de zuivelindustrie?

Bepaalde structurele veranderingen hebben ernstige gevolgen gehad voor de zuivelindustrie – vooral aan de agrarische kant. Zo hebben de deregulering van de melkprijzen in Europa en het overaanbod in de hele wereld geleid tot een drastische daling van de melkprijs en aanverwante producten (boter, melkpoeder), waardoor de hele stroomopwaartse keten onder druk kwam te staan (landbouwcoöperaties, bedrijven die grondstoffen transformeren, groothandelaren). Bovendien heeft de huidige economische crisis gevolgen voor de fabrikanten omdat ze worden geconfronteerd met een dalende consumptie van zuivelproducten.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In 2008 lag het aantal bedrijfsfaillissementen in de voedingsindustrie 5,8% hoger dan in 2007, maar in het eerste kwartaal van 2009 daalde het aantal faillissementen met 5,3% j-o-j. Deze positieve ontwikkeling weerspiegelt de algemene sterkte van de voedingsindustrie in Frankrijk.

Waarop moeten toeleveranciers aan de zuivelindustrie in het bijzonder letten?

Bedrijven moeten de flexibiliteit van hun afnemer goed in de gaten houden. Vooral als het gaat om de mate waarin afnemers hun prijzen en kostenstructuur kunnen aanpassen aan een onverwachte stijging van de grondstofprijzen. Het is ook opletten of afnemers gebruikmaken van veilige en betrouwbare melkbronnen. Bovendien moeten toeleveranciers alert zijn op het vermogen van afnemers om hun marges te beschermen tegen de grote spelers (zoals de supermarkten).

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de zuivelindustrie?

We verwachten niet dat het aantal faillissementen in deze subsector op korte termijn zal toenemen. Op middellange termijn kunnen de dalende melkprijs en de globale deregulering echter fundamentele gevolgen hebben voor de solvabiliteit van de stroomopwaartse bedrijven, waarvan tot nu toe werd aangenomen dat ze zeer goed bestand zijn tegen wanbetalingen.

Het huidige ondernemingsklimaat

De economische situatie in Oostenrijk is verder verslechterd sinds onze laatste Market Monitor-analyse in februari. Als een kleine, open economie is Oostenrijk sterk afhankelijk van de ontwikkelingen in de internationale markten. De wereldwijde recessie heeft geleid tot een scherpe daling van de buitenlandse orders, de export en de industriële productie sinds oktober 2008.

Na een bbp-krimp van 0,4% in het vierde kwartaal van 2008 is het bpp volgens EU-statistieken verder gedaald met 2,8% j-o-j. Eerder dit jaar werd voorspeld dat de Oostenrijkse economie in 2009 met 1,3% zou krimpen, maar deze prognose is onlangs bijgesteld tot 4,0%. Vanwege de grote wederzijdse economische afhankelijkheid tussen Oostenrijk en Duitsland, zal de verwachte sterke daling van het Duitse bbp ook gevolgen hebben voor de Oostenrijkse economische malaise.

De arbeidsmarkt blijft verslechteren, al zien we recentelijk dat de neerwaartse beweging enigszins vertraagt. Volgens de prognoses zal de werkloosheid stijgen tot 6,0% in 2009 en 7,1% in 2010 (tegenover 5,8% in 2008). De stimuleringsmaatregelen van de overheid hebben niet meteen effect: het zal nog duren tot de tweede helft van het jaar voordat ze hun volle effect sorteren. Nu de overheid meer geld uitgeeft en minder geld binnenkrijgt, zal het begrotingstekort dit jaar naar schatting oplopen tot 4,2% van het bbp.

Oostenrijkers met bestaande leningen hebben geprofiteerd van de renteverlagingen door de Europese Centrale Bank, omdat in Oostenrijk het aandeel van leningen met variabele rente vrij hoog is. Kleinere kredieten zijn inderdaad goedkoper geworden, maar langetermijnfinanciering blijft moeilijk omdat de rentevoeten hoog blijven.

In maart 2009 bereikte het aantal niet-betalingen een piek, maar een maand later was een daling merkbaar, wat enige hoop geeft dat deze negatieve trend de komende maanden wellicht verbetert. In het eerste kwartaal van 2009 steeg het aantal faillissementen met 29% j-o-j tot 963, waarmee de sinds de eerste helft van 2008 bestaande negatieve ontwikkeling zich verder zette. Vergeleken met het vorige kwartaal steeg het aantal faillissementen met 5%. We verwachten dat het aantal faillissementen in 2009 10-15% hoger zal liggen dan 2008.

Vooruitzichten voor Oostenrijk

Men kan zich moeilijk een ommekeer voorstellen vóór begin 2010, en het herstel zal op middellange termijn bescheiden blijven als gevolg van de aanhoudende zwakte van de wereldwijde vraag. De belastinghervorming en de autosloopregeling zullen de detailhandel de komende maanden gedeeltelijk blijven ondersteunen, maar het consumentenvertrouwen staat op een laag peil en de stijgende werkloosheid zal de toekomstperspectieven nog somberder maken. De detailhandel zal de komende maanden waarschijnlijk niet groeien, maar blijft toch een stabiliserende factor voor de economie.

Papierindustrie

Welke weerslag heeft de wereldwijde economische crisis (gehad) op de papierindustrie?

Met een exportratio van meer dan 85% is de papierindustrie sterk afhankelijk van de wereldeconomie. De grafische- en verpakkingsindustrie bijvoorbeeld hebben sterk geleden onder de wereldwijde recessie, wat heeft geleid tot een enorme daling van de orders en een sterke terugval van de productie (-20% in de eerste twee maanden van 2009). Bedrijven klagen dat de prijzen voor bijna alle producten te laag zijn, en de winstsituatie van veel bedrijven is slecht. Bedrijven moeten zich dringend aanpassen aan de veranderende marktomstandigheden, bijvoorbeeld door flexibelere arbeidstijdregelingen in te voeren of de productie tijdelijk stop te zetten.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen en hoe is die trend te verklaren?

Tot nu toe dit jaar hebben in deze sector al 17 bedrijven het faillissement aangevraagd. In maart en april steeg het aantal niet-betalingen tot een recordhoogte.

Waarop moeten toeleveranciers aan de papiersector in het bijzonder letten?

Als gevolg van de economische malaise zal het belang van handelskredieten toenemen. Daarom moeten leveranciers nauwkeurig nagaan in welke mate hun klanten kredietwaardig zijn. Negatieve veranderingen in het betalingsgedrag moeten als een waarschuwing gelden. Leveranciers moeten bij elk verzoek van een klant om de betalingstermijnen te verlengen behoedzaam zijn, omdat dit kan leiden tot een afname van hun eigen liquiditeit en een sterke toename van hun financiële behoeften.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de papiersector?

Wij zijn van mening dat de situatie slecht zal blijven. De investeringen blijven afnemen naarmate nieuwe projecten tot het absolute minimum worden beperkt. Investeringen in innovatie of uitbreidingen van vestigingen zijn geannuleerd of voor onbepaalde tijd uitgesteld. Bedrijven zien zich genoodzaakt de productiecapaciteit verder te verlagen en nog meer werknemers te ontslaan, omdat in vrijwel alle markten een verdere daling van de vraag wordt verwacht.

Houtindustrie

Welke weerslag heeft de wereldwijde economische crisis (gehad) op de houtindustrie?

De houtsector heeft in 2008 al momentum verloren en wordt in 2009 geconfronteerd met een sterk dalende verkoop.

Wat is de huidige trend qua betalingsachterstanden, wanbetalingen en faillissementen, en hoe is die trend te verklaren?

In het eerste kwartaal van 2009 hebben in deze sector al 32 bedrijven het faillissement aangevraagd. In maart 2009 bereikte het aantal niet-betalingen recordhoogten, maar in april was enige verbetering merkbaar.

Waarop moeten toeleveranciers aan de houtsector in het bijzonder letten?

Net als in andere sectoren moeten leveranciers waakzaam zijn wanneer er indicaties zijn dat het betalingsgedrag van een klant verandert/verslechtert. Ze moeten voorzichtig zijn als een klant niet op tijd betaalt of een afbetalingsregeling voorstelt. Een nauwgezet debiteurenbeheer helpt om mogelijke problemen tijdig te ontdekken en passende maatregelen te nemen.

Wat zijn volgens Atradius de kortetermijnvooruitzichten (6 maanden) voor de houtsector?

De houtsector zal het moeilijk blijven hebben, voornamelijk omdat de vraag vanuit de bouwsector (met een aandeel van 75% de belangrijkste klant van de houtsector) in alle belangrijke markten achteruitgaat. De vraag naar en de prijzen van gezaagd hout zijn ingestort. De verslechterende winstsituatie zal de komende maanden leiden tot een herstructurering van de sector. De houtverwerkende industrie wordt gekenmerkt door een grote overcapaciteit, en dus is een aanpassing aan de verminderde vraag de enige manier om de toenemende druk op bedrijven te verlichten. Een positief aspect is het feit dat de bosbouw een onmisbare leverancier van grondstoffen voor de houtverwerkende en papierindustrie blijft en een alsmaar belangrijker rol speelt als leverancier van grondstoffen voor de opwekking van energie. Dit geeft enige hoop dat de bosbouw minder zwaar zal worden getroffen dan andere subsectoren.

Het huidige ondernemingsklimaat

Ondanks een relatief gezond bankwezen en een lage schuldenlast in de particuliere sector is Italië niet immuun gebleven voor de wereldwijde recessie. Door zijn open economie is het land blootgesteld aan de recessie in andere markten. De ineensdaling van exportmarkten van Italië (Duitsland, Verenigde Staten, Oost-Europa, enz.) heeft een sterk negatief effect op de binnenlandse groei. In het eerste kwartaal van 2009 daalde de export met 19,6% ten opzichte van het eerste kwartaal van 2008. Volgens de OESO is het bbp in het eerste kwartaal van 2009 met 2,4% gedaald ten opzichte van het voorgaande kwartaal, en met 5,9% ten opzichte van het eerste kwartaal van 2008. In dezelfde periode zijn de industriële orders in alle sectoren sterk gedaald. Uit cijfers van het Italiaanse ISTAT (centraal bureau voor de statistiek) blijkt een omzetsdaling van 13% in de textiel- en kledingindustrie, 23% in de mechanische sector, 19% in de papier- en houtindustrie, 29% in de chemische sector en 35% in de metallurgie en staalindustrie. Alleen in de voedings- en farmaceutische industrie daalde de omzet in het eerste kwartaal van 2009 met minder dan 5%.

Bijna alle Italiaanse industrieën en sectoren reageren op de crisis door fabrieken en productievestigingen te sluiten (de technische bezettingsgraad bedraagt momenteel 40%), personeel te ontslaan (het hoogste aantal ontslagen in 20 jaar), investeringen en aankopen van grondstoffen uit te stellen en langere betalingstermijnen en betalingsplannen te vragen aan hun leveranciers.

De Italiaanse overheid heeft in zowel de financiële sector als de reële economie ingegrepen om te voorkomen dat de kredietverlening aan bedrijven en de particuliere sector in het gedrang komt en om de globale vraag te ondersteunen (stimuleringspakketten voor de bouw, de auto-industrie, de sector huishoudelijke apparaten, enz.). Verwacht wordt dat het begrotingstekort zal oplopen tot 5-5,5% in 2009/10.

Vooruitzichten voor Italië

Volgens de Italiaanse kamer van koophandel werden in 2008 tegen in totaal 7.330 bedrijven faillissementsprocedures ingeleid. In het eerste kwartaal van 2009 waren dat er 2.626, een stijging van 45% j-o-j en 18% meer dan in het vierde kwartaal van 2008. Voorspeld wordt dat de toename van het aantal betalingsproblemen en faillissementen zich in de tweede helft van 2009 zal doorzetten.

In april 2009 verbeterden de industriële indicatoren en de indicatoren van de consumentenindex. De industriële productie steeg met 1,5% ten opzichte van maart (de eerste stijging na 11 maanden), wat waarschijnlijk toe te schrijven was aan de stimuleringspakketten en het herstel van de aandelen. Dankzij stimuleringsmaatregelen van de overheid is de autosector veerkrachtiger gebleken dan verwacht.

Ondanks deze tekenen van stabilisatie blijven de vooruitzichten voor de rest van het jaar onzeker: volgens prognoses zal het Italiaanse bbp in 2009 met 2,8% (consensusprognose) tot 4% (prognose van het IMF) krimpen doordat de investeringen scherp dalen, de exportvraag laag blijft en de consumentenbestedingen onder druk blijven staan. De arbeidsmarkt zal naar verwachting verder verslechteren dit jaar, en voorspeld wordt dat de werkloosheid zal stijgen tot 9%. Gezien de verslechtering van de werkgelegenheidsvooruitzichten zal de particuliere consumptie naar verwachting met 3% afnemen.

Het huidige ondernemingsklimaat

De krimp van de Noorse economie (Noorse vasteland zonder olie-exploratie) begon in het vierde kwartaal van 2008 en zette zich door in het eerste kwartaal van 2009. De terugval van de particuliere consumptie had zich al in het tweede kwartaal van 2008 ingezet, voornamelijk als gevolg van de gedaalde autoverkoop. Maar momenteel vlakkt deze trend af. In het eerste kwartaal van 2009 stond de consumptie bijna terug op hetzelfde peil als vorig jaar. Tot nu toe is de Noorse economie veerkrachtiger dan die van andere Europese landen: dankzij de grote oliesector is Noorwegen gedeeltelijk beschermd tegen de wereldwijde recessie.

Zoals elders het geval is, hebben financiële instellingen de voorwaarden voor nieuwe kredieten aan zowel zakelijke als particuliere klanten aanzienlijk aangescherpt. De banksector lijkt vooralsnog gezond, maar de risicoblootstelling in de Baltische landen kan voor problemen zorgen. De belangrijkste sectoren die door de economische neergang getroffen zijn, zijn de sector 'metalen in primaire vorm' (auto-onderdelen), de sector 'hout en houtproducten' (bouwsector en papierindustrie) en de meubelsector. In de scheepsbouw en de olie-industrie hebben we gezien dat investeringen zijn uitgesteld, al is het huidige activiteitsniveau nog steeds hoog, voornamelijk dankzij de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden. Beide sectoren zijn stabiliserende factoren voor de economie. In Noorwegen is de visserijsector zeer belangrijk. In de zalmkwekerij zien we een sterke stijging van de verkoopprijzen, mede in de hand gewerkt door enorme productieverlagingen in Chili als gevolg van de uitbraak van een zalmvirusepidemie in dat land. Voor de subsectoren van de magere vis en stokvis geldt echter het tegenovergestelde. Deze worden geconfronteerd met problemen die verband houden met volumes, prijzen en betalingen als gevolg van de economische inzinking van de belangrijkste exportmarkten van Noorwegen.

Over het algemeen kunnen we zeggen dat enkele sectoren even hard getroffen zijn als in de eurozone, maar globaal gezien heeft de wereldwijde economische crisis tot dusver minder negatieve gevolgen in Noorwegen dan in veel andere landen.

De vooruitzichten voor Noorwegen

In het eerste kwartaal van 2009 steeg het aantal faillissementen met 88% j-o-j. Het waren vooral de bouw, detailhandel en restaurantsector waar de klappen vielen. Dit jaar zijn al 5 beursgenoteerde bedrijven failliet gegaan (van de 55 in de belangrijkste index). Het aantal faillissementen zal de rest van het jaar hoog blijven. We verwachten echter dat de economische groeivertraging geleidelijk zal afnemen naarmate een meer expansief begrotings- en monetair beleid effect begint te sorteren. In mei 2009 kondigde de regering aan dat ze nog eens 9,5 miljard Noorse kroon (1 miljard euro) van de olie-inkomsten zal aanwenden ter ondersteuning van de economische activiteit. De regering verwacht dat het bbp dit jaar met 1% zal krimpen. Het IMF voorspelt een grotere krimp van maximaal 1,7%, wat nog steeds een beter resultaat is dan in de eurozone.

Het huidige ondernemingsklimaat

In het eerste kwartaal van 2009 zat Canada nog steeds middenin een zware economische recessie met een gestage stijging van de werkloosheid en persoonlijke faillissementen. Het bbp kromp met 1,4% ten opzichte van vorige maand en met 5,4% j-o-j, wat de grootste daling was sinds 1991. In dezelfde periode daalde de export met 30% op jaarbasis. De operationele winsten van Canadese bedrijven zakten tot 12% onder het niveau van het voorgaande kwartaal, wat voornamelijk toe te schrijven was aan een terugval van 34% in de olie- en gaswinning. Het aantal persoonlijke faillissementen steeg met 34,6%, maar het aantal bedrijfsfaillissementen liep met 13,8% j-o-j terug. Bij dit laatste percentage moet echter worden opgemerkt dat in de faillissementsstatistieken alleen de door een rechtbank uitgesproken faillissementen worden opgenomen en niet noodzakelijk alle bedrijfsfaillissementen. Hoewel de situatie minder dramatisch was dan in sommige andere landen, met name in exportgerichte landen zoals Japan en Duitsland, zag de Canadese regering zich begin dit jaar genoodzaakt een pakket krachtige stimuleringsmaatregelen te nemen om de crisis te helpen bestrijden. Enkele hoofdpunten van het Canadese pakket stimuleringsmaatregelen zijn (alle bedragen in Canadese dollar):

- De maatregelen vertegenwoordigen een bedrag van in totaal 2% van het bbp over 5 jaar. Het gaat om \$ 22 miljard in 2009-10 plus \$ 18 miljard verspreid over 2013-14. Deze cijfers zijn in lijn met de aanbeveling van het IMF om maatregelen te nemen voor een bedrag van 1,5% van het bbp.
- \$ 5,3 miljard wordt uitgetrokken om de woningbouw nieuwe impulsen te geven.
- \$ 6,2 miljard gaat naar onmiddellijke investeringen in de infrastructuur.
- \$ 5,8 miljard is bestemd om de consumentenvraag aan te wakkeren
- De begroting voorziet in een extra bedrag van \$ 200 miljard als borgstelling voor de financiële sector om zo het vertrouwen te herstellen. Dit omvat de toekenning van ruime bevoegdheden aan de Canadese centrale bank om de liquiditeit van de financiële instellingen op peil te houden.
- Het mandaat van Export Development Canada (de exportkredietinstelling van de overheid) is met 2 jaar verlengd, zodat het actief kan zijn op de binnenlandse kredietverzekeringsmarkt.

De vooruitzichten voor Canada

Dankzij de beter dan verwachte resultaten van de VS en de stijgende grondstofprijzen lijkt het tweede kwartaal positiever. De recente waardeinstijging van de Canadese munt ten opzichte van de Amerikaanse dollar kan echter negatieve gevolgen hebben voor de Canadese export en kan het herstel vertragen. De particuliere sector blijft voorzichtig nu de werkloosheid is opgelopen tot 8,2% en de onzekerheid weer de kop opsteekt naar aanleiding van een prognose van de regering dat de Canadese staatsschuld zal stijgen tot \$ 50 miljard.

Verwacht wordt dat de werkgelegenheidscijfers en de industriële productie verder zullen dalen nu de grote Noord-Amerikaanse autofabrikanten GM en Chrysler het faillissement hebben aangevraagd. Naar Amerikaans voorbeeld hebben de Canadese regering en de regering van de provincie Ontario een reddingsplan van 10 miljard Canadese dollar uitgewerkt bovenop het bestaande pakket stimuleringsmaatregelen.

In de financiële markten begint het vertrouwen terug te keren naar de economie, al blijft de beleningsrente laag. Al met al is er ruimte voor enig optimisme, maar omdat het toch nog vrij lang zal duren voordat de fiscale stimuleringsmaatregelen volledig effect sorteren, zal de recessie naar verwachting aanhouden tot in 2010.

Het huidige ondernemingsklimaat

Het huidige ondernemingsklimaat is moeilijk nu zowel de verwerkende industrie als de groothandelssectoren krimpen. In het vierde kwartaal van 2008 liep de productieactiviteit met 3,8% terug. De groothandelssectoren verging het niet beter, aangezien de economische activiteit met 4,9% afnam. De sectoren die het laatste kwartaal van 2008 nog groeiden, waren de financiële sector, de verzekeringssector, de sector zakelijke dienstverlening, de voedingsindustrie, de drankensector en de landbouw.

Het consumentenvertrouwen staat op een historisch dieptepunt nu de vorige door activa gedekte uitgavenexplosie is weggevallen en de werkloosheid stijgt. Vermoed wordt dat 20% van de huiseigenaren met een negatief eigen vermogen zit. In het vierde kwartaal van 2008 daalden de uitgaven aan duurzame consumptiegoederen (auto's, meubilair en apparaten) en niet-duurzame consumptiegoederen (voeding en dranken). Deze daling werd alleen door uitgaven aan diensten gecompenseerd. Zowel detailhandelaren als fabrikanten voelen de druk nu de consumentenbestedingen sterk teruggelopen zijn. Om de verkoop te stimuleren hebben detailhandelaren hun producten zwaar afgeprijsd – in sommige gevallen met wel 70% – waardoor hun winstmarges klein zijn. Een recente enquête door de bank ANZ gaf aan dat 49% van de detailhandelaren verwacht dat hun bedrijf het komende jaar slecht zal doen. De bouwactiviteit verslechtert sinds 2007. In april 2009 werden 31% minder bouwvergunningen afgegeven dan in april 2008.

Aangezien Nieuw-Zeeland een grote exporteur is (de export vertegenwoordigt 33% van de totale handel), heeft de economische malaise bij zijn belangrijkste handelspartners de situatie verergerd. Hetzelfde geldt voor de recente stijging van de Nieuw-Zeelandse dollar. De zuivelindustrie, die goed is voor 20% van de totale export, heeft zwaar te lijden omdat de prijzen sterk zijn gedaald. Het aantal persoonlijke en bedrijfsfaillissementen is gestegen ten opzichte van vorig jaar. Jongere bedrijven en de dienstensector lijken het meest kwetsbaar voor cashflow- en betalingsproblemen.

De vooruitzichten voor Nieuw-Zeeland

De vooruitzichten blijven somber. Over de vraag wanneer Nieuw-Zeeland uit de recessie zal komen, lopen de meningen uiteen. Sommigen beweren eind 2009, anderen houden het op medio 2010, maar men kan zich moeilijk een grote ommekeer voorstellen vóór 2010. De ontwikkelingen in de wereldeconomie zullen van cruciaal belang blijven voor Nieuw-Zeeland, vooral door het effect ervan op de toegang tot krediet, de waarde van de Nieuw-Zeelandse dollar en de vraag naar exportproducten. Uit de consensusprognoses van maart 2009 bleek dat de economische activiteit van de handelspartners van Nieuw-Zeeland waarschijnlijk met 1,8% zal krimpen in 2009, wat de Nieuw-Zeelandse strategie om via de export opnieuw te groeien verder bemoeilijkt. Bovendien zullen de schulden van de consumenten, de aanhoudende neerwaartse spiraal van de huizenprijzen en het einde van de "door activa gedekte" uitgaven een negatief effect blijven hebben op de economie.

Positief is dat de regering in haar recente jaarlijkse begroting de investeringen in infrastructuur met bijna NZ-\$ 8 miljard heeft opgetrokken om zo de werkgelegenheid te ondersteunen over een periode van vijf jaar. Deze maatregel komt na de stimuleringsmaatregelen voor een bedrag van circa NZ-\$ 3,1 miljard die eerder dit jaar werden aangekondigd. De Economist Intelligence Unit heeft zijn prognose voor het reële bbp in 2009 opwaarts bijgesteld tot een krimp van 2,9%.

Het huidige ondernemingsklimaat

Na jaren van sterke groei en expansie wordt de Braziliaanse economie nu getroffen door de wereldwijde recessie. De bbp-groei liep terug van 5,4% in 2007 tot 5,1% in 2008, en volgens de huidige officiële ramingen zal het bbp in 2009 met 0,4% krimpen. In maart 2009 steeg het aantal bedrijfsfaillissementen met 50% j-o-j tot meer dan het dubbele van het cijfer in februari.

Toch vertoont Brazilië momenteel enige tekenen van herstel. De regering heeft maatregelen genomen om de economie nieuw leven in te blazen, zoals de verlaging van de rente en de invoering van belastingvrijstellingen voor producten als auto's, elektrische apparaten en bouwmaterialen. Deze maatregelen hebben de verkoop gestimuleerd: de verkoop van nieuwe auto's heeft het hoogste niveau bereikt dat ooit in Brazilië werd geregistreerd.

De handelsbalans is nog steeds positief. In het eerste kwartaal van 2009 steeg de export met bijna 50% j-o-j, waardoor het overschot op de handelsbalans uitkwam op USD 6,7 miljard. In 2008 stegen de directe buitenlandse investeringen (DBI) met 30% j-o-j, terwijl het gemiddelde groeicijfer van de opkomende markten 7% bedroeg – een duidelijke indicatie van het vertrouwen van multinationale ondernemingen in de Braziliaanse markt. Na drie maanden van onzekerheid zijn de DBI in april 2009 verdubbeld ten opzichte van april 2008 tot een bedrag van 4 miljard real (USD 2 miljard). Voor mei 2009 verwacht de centrale bank de hoogste instroom van directe buitenlandse investeringen sinds april 2008. Dit geeft goed aan dat het vertrouwen in de Braziliaanse economie behouden blijft.

De vooruitzichten voor Brazilië

Hoewel het bbp volgens officiële schattingen met 0,4% zal krimpen, zijn er eveneens voorspellingen voor een beter scenario met een positieve bbp-groei. Tussen april 2008 en april 2009 kromp de industriële productie met 3,9%, maar in april steeg ze opnieuw met 1,1% j-o-j. De belangrijkste drijvende krachten achter de productiegroei waren machines, elektronische apparatuur en metalen producten. De centrale bank heeft aangegeven dat de rente op het huidige verlaagde niveau zal blijven zolang de inflatie onder controle blijft. De regering heeft duidelijk gemaakt dat ze geen voornemen heeft de fiscale maatregelen die de verkoop van nieuwe auto's een impuls hebben gegeven, te verlengen na juni 2009. Dit kan leiden tot een bescheiden terugval voor de autosector na het tweede kwartaal van 2009.

Het huidige ondernemingsklimaat

De Japanse economie is zeer gericht op de export (auto's, elektronica) en is om die reden zwaar getroffen door de recessie sinds het vierde kwartaal van 2008. Dit wordt goed geïllustreerd door de bbp-krimp van 3,2% en 4% in respectievelijk het vierde kwartaal van 2008 en het eerste kwartaal van 2009 tegenover dezelfde kwartalen in het voorgaande jaar. De plotselinge daling was voornamelijk toe te schrijven aan de wereldwijd zwakke vraag en de zeer sterke yen ten opzichte van andere valuta's. Bedrijven zetten hun investeringsplannen stop, waardoor de investeringsuitgaven in het eerste kwartaal van 2009 met 10% daalden. Sommige sectoren kregen zeer zware klappen: zo liep de vraag naar auto's met 30% terug en kelderde de vraag naar machines met 80% j-o-j. In het eerste kwartaal van 2009 steeg het aantal faillissementen met meer dan 10% ten opzichte van het voorgaande jaar. De arbeidsmarkt is zwak, en volgens arbeidsbureaus zijn er nog geen tekenen dat het banenaanbod zich herstelt.

De vooruitzichten voor Japan

Voor het eerst in vele maanden zien we iets rooskleuriger nieuws, wat erop zou kunnen wijzen dat de Japanse economie uitgebodemd is. In mei 2009 veerde de conjunctuurindex eindelijk opwaarts. 50% van de respondenten (eigenaren van kleine ondernemingen) denkt echter dat de economie nog steeds verslechtert, terwijl 40% meent dat het dieptepunt achter de rug is. Een ander positief teken is dat de daling van de export enigszins vertraagt: van 46% in maart tot 40% in april. Volgens de Japanse centrale bank zijn er tekenen dat de commerciële papiermarkt weer aantrekt. Verwacht wordt dat het bbp zich in het tweede kwartaal van 2009 enigszins zal herstellen na de scherpe dalingen in de vorige kwartalen. Ondanks dit voorzichtig positieve nieuws is een uitgesproken herstel ver weg. De Japanse economie zal het de rest van het jaar moeilijk hebben als de wereldeconomie niet snel en sterk opleeft.

Atradius Copyright. Hoewel we al het noodzakelijke hebben gedaan om te verzekeren dat de informatie in dit rapport verkregen is van betrouwbare bronnen, kan Atradius niet verantwoordelijk gesteld worden voor fouten of omissies, of voor de resultaten bekomen door gebruik van deze informatie. Alle informatie in dit document wordt gegeven "zoals ze is", zonder garantie op volledigheid, accuraatheid, tijdsgebondenheid. In geen geval zal Atradius, haar gerelateerde partners of corporaties, of de partners, agenten of werknemers hiervan verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor elke genomen beslissing of actie die zij zouden nemen op basis van de in dit rapport verstrekte informatie noch voor om het even welke andere schade, zelfs wanneer vooraf geïnformeerd over de mogelijke negatieve gevolgen.